

Beata Świetlik

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Ekonomii
Katedra Analiz i Prognozowania Rynku Pracy
beata1979@op.pl

POLITYKA SPOŁECZNA UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE INKLUZJI ZAWODOWEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Streszczenie: Problematyka włączenia społecznego osób niepełnosprawnych jako jednej z grup defaworyzowanych jest podejmowana przez instytucje unijne od początku lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. W ramach zasady subsydiarności działania aktywizacyjne są również prowadzone we wszystkich krajach członkowskich Wspólnoty. Istotnym elementem strategii wobec niepełnosprawności są inicjatywy w zakresie reintegracji na rynku pracy, które przyczyniają się w sposób bezpośredni do uzyskania samodzielności ekonomicznej, a tym samym likwidacji ubóstwa. Procesy legislacyjne, instrumenty finansowe, jak również działania w zakresie polityki spójności, polityki zewnętrznej, zwiększania konkurencyjności gospodarki oraz dążenie do wzmocnienia pozycji rynku unijnego to główne płaszczyzny wsparcia inkluzji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych.

Słowa kluczowe: Unia Europejska, polityka socjalna, osoby niepełnosprawne.

JEL Classification: K33.

Wprowadzenie

Emigracja zarobkowa ludzi młodych, starzenie się społeczeństwa, zmniejszenie się odsetka dzieci i młodzieży w populacji mogą doprowadzić w perspektywie długookresowej do znacznego wzrostu subpopulacji osób niepełnosprawnych. Obecne szacunki wskazują, że nawet co szósta osoba w Unii Europejskiej może być dotknięta kalectwem bądź innym ograniczeniem stricte biologicznym. Równocześnie wskaźnik zatrudnienia w tej grupie społecznej jest bardzo niski

z uwagi na wiele barier zarówno o charakterze zewnętrznym, jak i wewnętrznym. Aby osoby niepełnosprawne mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym i zawodowym, konieczne jest wypracowanie skutecznych mechanizmów wsparcia i kompensacji. Tematyka włączenia społecznego była już wielokrotnie podejmowana na arenie międzynarodowej, chociażby przez Organizację Narodów Zjednoczonych, Radę Europy czy Międzynarodową Organizację Pracy. To właśnie pod ich wpływem Unia zaczęła wytyczać własne kierunki działań w tym zakresie. Jej polityka socjalna opiera się przede wszystkim na interwencji w procesy legislacyjne oraz wsparciu finansowym przedsięwzięć usprawniających sferę społeczno-zawodową osób z dysfunkcjami organizmu.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie i próba oceny wybranych założeń oraz instrumentów polityki socjalnej Wspólnoty w zakresie inkluzji zawodowej osób niepełnosprawnych.

1. Ewolucja podejścia do problematyki zatrudnienia osób niepełnosprawnych

Pierwsze unijne dokumenty regulacyjne w zakresie niepełnosprawności pojawiły się w latach 70. i pierwszej połowie lat 80. XX wieku [www 1]. Jednak działania podejmowane w tym okresie ograniczały się jedynie do pomocy pieniężnej i finansowania usług specjalistycznych. Z czasem zaczęto zauważać, iż obrany kierunek wsparcia nie przynosi oczekiwanych rezultatów w postaci wzrostu aktywności społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych. Kolejnym czynnikiem wywołującym dyskusję na temat reformy ówczesnej polityki społecznej były wysokie koszty opieki zdrowotnej, świadczeń socjalnych, które nie sprzyjały także konkurencyjności państw wspólnotowych na arenie międzynarodowej [Swadźba (red.), 1999]. Perspektywa stworzenia dogodnych warunków integracji i rozwoju w obszarze zatrudnienia stała się więc przedmiotem nadrzędnym działających w tym czasie instytucji unijnych.

Nieoceniony wkład w kształtowanie ówczesnej polityki socjalnej Unii miały także dwie organizacje międzynarodowe: Rada Europy oraz Organizacja Narodów Zjednoczonych. Rezolucja Rady Europy dotycząca spójnej polityki w sprawie rehabilitacji osób niepełnosprawnych z 1984 roku, zastąpiona w 1992 roku „Zaleceniem w sprawie spójnej polityki wobec osób z niepełnosprawnością” określiła w kompleksowy sposób ogólne zasady polityki unijnej w tym zakresie. Drugim niezwykle ważnym dokumentem są niewątpliwie uchwalone w 1993 roku przez ONZ „Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnospraw-

nych”, które wskazały kierunki działań i przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych w krajach Unii Europejskiej [Stawniak (red.), 2007].

Opierając się na dorobku tych dwóch organizacji, Unia podjęła prace nad efektywniejszym wykorzystaniem przez osoby niepełnosprawne projektów regionalnych. Wspierano działania zmierzające do tworzenia własnych przedsiębiorstw, samozatrudnienia oraz podejmowania zatrudnienia w formie telepracy. Zauważono potrzebę rozwoju poradnictwa zawodowego, organizacji kursów i szkoleń umożliwiających skuteczniejszą readaptację w miejscu pracy. Zaczęto także wywierać nacisk na poprawę jakości pomocy kierowanej do osób niepełnosprawnych ze strony zamkniętych struktur pracy chronionej: spółdzielni, warsztatów terapii zajęciowej czy zakładów doskonalenia zawodowego [Council Recommendation of 24 July 1986 on the employment].

Wraz z upływem lat pojawiały się tendencje do rezygnacji z zatrudniania niepełnosprawnych wyłącznie w specjalnie wydzielonych do tego jednostkach na rzecz pracy na otwartym rynku pracy. Tego typu podejście w znacznie szerszym stopniu zaspokajało zdaniem Wspólnoty pragnienia i powszechne prawo jednostki do egzystencji we własnym środowisku społeczno-zawodowym. Dostrzeżono także konieczność podjęcia działań likwidujących nieobiektywne przyczyny bezrobocia tej grupy społecznej [Communication of the Commission on equality of opportunity]. Zaczęto zatem podejmować kroki dyscyplinujące przedsiębiorców w celu zagwarantowania przestrzegania równego prawa w procesie rekrutacji, wykonywania pracy, podnoszenia kwalifikacji czy awansu osób niepełnosprawnych [Council Directive 2000/78/EC]. W krajach Unii Europejskiej funkcjonują dwa systemy regulujące te kwestie: system oparty na prawie do pracy i zakazie dyskryminacji oraz system kwotowy. Pierwszy z nich, obowiązujący m.in. w Wielkiej Brytanii, Danii i Szwecji, opiera się na prawie do pracy i zakazie dyskryminacji. Zgodnie z jego zasadami pracodawcy otrzymują dotacje publiczne w wysokości nawet 100% wynagrodzenia miesięcznego pracownika niepełnosprawnego. Z drugiej jednak strony przewidziano bardzo surowe kary za przejawy jakiegokolwiek formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych, z karą więzienia włącznie. System kwotowy dba natomiast o utrzymanie odpowiedniego wskaźnika zatrudnienia w tej grupie pracowniczej oraz przewiduje kary za jego nieprzebieganie (np. w Polsce każdy przedsiębiorca zatrudniający powyżej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest zobowiązany utrzymywać wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych na poziomie 6%) [www 2]. W systemie tym również przewidziano pomoc publiczną dla przedsiębiorstw zatrudniających osoby niepełnosprawne w zakresie subsydiowania kosztów wynagrodzeń, adaptacji pomieszczeń, urządzeń służą-

cych pracownikom niepełnosprawnym, asystentów takich osób, a także kosztów administracyjnych czy transportowych oraz niektórych podatków. Zaznaczono także, iż tego typu rekompensaty nie pozostają w sprzeczności z zasadami wolnego rynku [Commission Regulation on the application of articles 87 and 88].

Wspólnota wskazuje, iż przede wszystkim małe i średnie przedsiębiorstwa to miejsca najbardziej przyjazne rozwojowi potencjału osobistego i zawodowego tej subpopulacji. Sektory te powinny więc być w jak najszerszym zakresie informowane o ułatwieniach, formach wsparcia finansowego, pozamaterialnego, a także technologiach i kierunkach studiów umożliwiających samodzielne i aktywne życie osobom z dysfunkcjami organizmu. Nieoceniona jest także w dalszym ciągu rola zakładów pracy chronionej oraz integracyjnych miejsc pracy jako źródeł wszechstronnej pomocy rehabilitacyjnej. Jednak ich ilość powinna być w pewnym stopniu ograniczona, aby umożliwić zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy z uwzględnieniem elastycznych form prawnych stosunku pracy [www 3].

Obecne działania Unii w zakresie włączenia społecznego są prowadzone równocześnie z inicjatywami na rzecz rozwoju gospodarki: opartej na wiedzy, przyjaznej środowisku i konkurencyjnej. Tylko połączenie tych dwóch komponentów wraz z jednolitym rynkiem, skuteczną polityką spójności oraz polityką zewnętrzną, w opinii Wspólnoty, umożliwi wydobycie z ubóstwa 20 mln osób oraz nakreśli pełny obraz gospodarki rynkowej na miarę XXI wieku [www 4].

2. Główne obszary strategii w zakresie niepełnosprawności

Strategia unijna przebiega na trzech płaszczyznach: współpraca między Komisją Europejską a krajami członkowskimi, promowanie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społeczeństwie oraz upowszechnianie problematyki niepełnosprawności [Stawniak (red.), 2007].

Obecne działania Wspólnoty w zakresie polityki społecznej są ukierunkowane na wypracowanie jednolitych standardów dla wszystkich krajów członkowskich, aby doprowadzić w ten sposób do powstania społeczeństwa jednorodnego, w którym każdy z obywateli posiada te same prawa i możliwości egzystencji oraz rozwoju niezależnie od posiadanych dysfunkcji czy ograniczeń stricte biologicznych. Założenie to może zostać zrealizowane w sytuacji, gdy wszyscy ludzie będą mieć równy dostęp do pożądaných dóbr, możliwość rzeczywistej realizacji zawodowej oraz otrzymywać takie same warunki początkowe umożliwiające im osiągnięcie wytyczonych celów. Przejawem tak pojmowanej zasady równego traktowania jest zakaz wszelkich form dyskryminacji, w tym ze

względu na niepełnosprawność, podejmowany przez Unię już w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, a także w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Rozwinięciem tematyki antydyskryminacyjnej na płaszczyźnie praktycznej są natomiast wszelkiego rodzaju inicjatywy, jak chociażby Program Działania Wspólnoty w zakresie zwalczania dyskryminacji w latach 2001-2006, Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL, Kampania zatytułowana „Za różnorodnością, przeciw dyskryminacji” czy program realizowany w latach 2007-2013 na rzecz zatrudnienia i solidarności pod nazwą PROGRESS [Kłosiński (red.), 2007].

Równie istotnym obszarem unijnej ingerencji w procesy reintegracyjne na rynku pracy jest szeroko rozumiana dostępność. Wprowadzane dyrektywy nakazują, zarówno w odniesieniu do sektora państwowego, jak i prywatnego, umożliwienie pełnego dostępu do zatrudnienia, pracy, poradnictwa, szkolenia i doskonalenia zawodowego oraz przekwalifikowania, członkostwa i udziału w organizacjach pracowników lub pracodawców [Council Directive 2000/78/EC]. Dbają również o realne możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne z dostępnych dóbr i usług poprzez nakładanie różnego rodzaju wymogów na urządzenia radiowe i telekomunikacyjne [Directive 1999/5/EC] czy też nacisk na rozwój technologii wspomagających, które umożliwiają telepracę i pracę wspomaganą komputerowo w bardziej elastycznym środowisku pracy.

Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym wymaga zapewnienia im równocześnie pełnej mobilności i dowolności w korzystaniu z różnych środków transportowych odpowiednio do tego celu przystosowanych. Przykładem prac w tym zakresie może być niewątpliwie zalecenie w sprawie europejskiej karty parkingowej [www 1], jak również dyrektywa nakazująca przystosowanie wszystkich autobusów do potrzeb osób niepełnosprawnych [www 5].

Kolejnym obszarem działań reintegracyjnych w zakresie zatrudnienia podejmowanym przez Organizację jest zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości usług podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej, a także rehabilitacji zawodowej. Promowane jest również zachowanie zasad BHP w pracy, które pomaga zminimalizować ryzyko powstania niepełnosprawności w miejscu pracy, a osobom, które uległy wypadkowi, powrócić w krótkim czasie ponownie do zatrudnienia [www 6].

Za niezmiernie ważny aspekt strategii wobec niepełnosprawności jest również uznawana polityka zewnętrzna w tym zakresie. Propagowanie Konwencji praw osób niepełnosprawnych w ramach działań pomocy humanitarnej, a także kontynuowanie promocji tematyki niepełnosprawności w ONZ, Radzie Europy czy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju to nadrzędne cele tego obszaru aktywności.

Europa posiada silną bazę przemysłową, energiczny sektor usług, dobrze prosperujące rolnictwo, ugruntowane tradycje morskie, pozycję największego bloku handlowego na świecie, jak również największego beneficjenta bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jednolity rynek i walutę. Kluczowymi wymiarami włączenia społecznego są zatem: ciągła dbałość o jego rozwój i wzmacnianie pozycji na rynkach światowych. Celom tym sprzyjają wszelkiego rodzaju inicjatywy usprawniające połączenia sieci, systemów, a także równe tempo wdrażania poszczególnych przepisów regulacyjnych. Aby wspólny rynek przysłużył się do realizacji głównego celu, jakim jest inkluzja zawodowa osób niepełnosprawnych, należy również dbać o to, aby wzrost i innowacyjność były pobudzane przez konkurencję i możliwości dostępu dla konsumentów. Konieczny jest również rozwój przedsiębiorczości, szczególnie w kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, wspierany przez uproszczenie prawa spółek handlowych oraz inicjatywy pozwalające na reaktywację działalności po procesie upadłościowym [www 4].

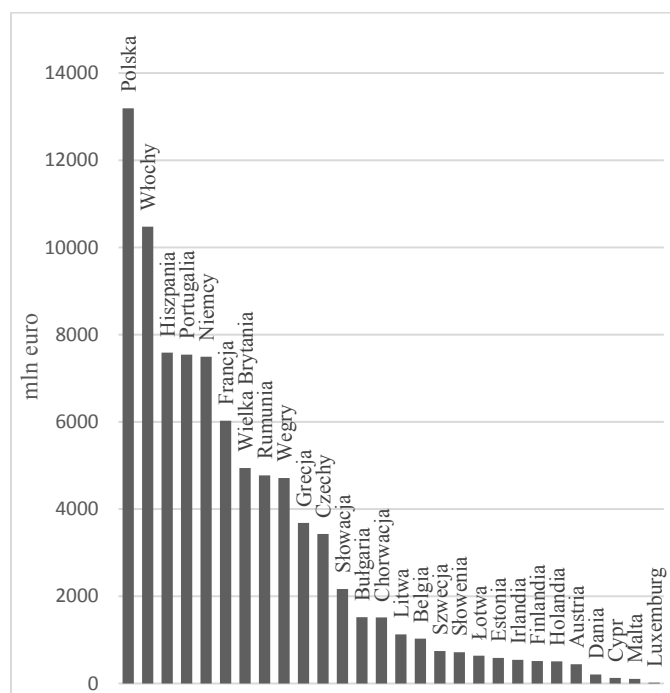
Dążenia Wspólnoty do unifikacji regulacji i działań w obszarach wpływających na poprawę pozycji zawodowej osób niepełnosprawnych w dalszym ciągu nie dobiegły końca ze względu na rozbieżności w sytuacji finansowej i społeczno-politycznej poszczególnych krajów członkowskich. Z kolei trudności w ujednoczeniu samej definicji niepełnosprawności sprawiają, iż osoba uznawana w jednym kraju za niepełnosprawną nie musi wcale być uznana za taką w innym. Brakuje także szczegółowych zasad w obszarze odpowiedzialności publicznej za niepełnosprawnych obywateli, procedur sądowych, orzeczniczych, standardów nadzoru i kontroli, co nadal sprawia, że regulacja zagadnień związanych z włączeniem społecznym i przeciwdziałaniem ubóstwu pozostaje domeną kompetencji krajowych [Golinowska (red.), 2012].

3. Instrumenty finansowe

Za główne źródła dochodów Unii Europejskiej uznaje się: składki państw członkowskich stanowiące około 0,7% dochodu narodowego brutto oraz 0,3% podatku od wartości dodanej, cła przywózowe nakładane na produkty spoza Wspólnoty, grzywny pobierane od przedsiębiorstw nieprzestrzegających regulacji unijnych. Z tych właśnie środków w ramach polityki spójności są finansowane wszelkiego rodzaju inicjatywy wspierające zatrudnienie i sprawy społeczne [www 7]. Pierwszym funduszem strukturalnym realizującym Europejską Strategię Zatrudnienia jest niewątpliwie Europejski Fundusz Społeczny, który powstał na podstawie artykułu 23 Traktatu o EWG z 1957 roku. Jego cele szczegółowe dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu koncentrują się przede wszystkim

kim na rozwoju powszechnego kształcenia ustawicznego i wiedzy w zakresie informatyki, telekomunikacji, wzmacnianiu mobilności i elastyczności zawodowej, wsparciu przedsiębiorczości oraz lokalnych inicjatyw w dziedzinie zatrudnienia, doskonaleniu kadr gospodarki, wzmacnianiu powiązań pomiędzy instytucjami oświaty a rynkiem pracy [Zarębski, 2010]. Rodzaj podejmowanych działań zależy natomiast w głównej mierze od poziomu PKB per capita w regionach krajów członkowskich. W regionach o wysokich dochodach realizuje się cele sprzyjające regionalnej konkurencyjności, a w tych biedniejszych konwergencji [Dach, 2012].

W latach 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego planuje się zainwestować w państwach członkowskich około 80 mld euro, z czego aż 20% będzie przeznaczony na działania sprzyjające włączeniu społecznemu grup defaworyzowanych na rynku pracy i zwalczaniu ubóstwa [www 8]. Szczegółowy podział budżetu na poszczególne kraje unijne przedstawiono na rys. 1. Najwięcej środków EFS trafi do Polski – 13 192 mln euro, Włoch – 10 468 mln euro oraz Hiszpanii – 7 589 mln euro. Warunkiem wstępnym (ex ante) uzyskania pomocy jest jednak przyjęcie przez państwa członkowskie długookresowego programu przeciwdziałania ubóstwu: „Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia ubóstwa”.

Rys. 1. Podział EFS między kraje członkowskie w latach 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [www 9].

W 2006 roku powstał Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, w ramach którego są finansowane działania, dzięki którym osoby zwalniane grupowo w wyniku restrukturyzacji znajdują ponowne zatrudnienie.

Omówione wcześniej fundusze realizują działania na płaszczyźnie krajowej i regionalnej. Finansowaniem projektów na poziomie unijnym zajmuje się natomiast Wspólnotowy Program na Rzecz Zatrudnienia i Solidarności Społecznej pod nazwą PROGRESS. Na program ten w latach 2014-2020 przeznaczono łącznie ponad 900 mld euro, a działania wykonywane za jego pośrednictwem mają promować wzrost zatrudnienia o wysokiej jakości, gwarantować ochronę socjalną i walkę z ubóstwem, a także poprawę warunków pracy [Szarfenberg, 2014].

Podsumowanie

Pierwsze unijne dokumenty regulacyjne w zakresie niepełnosprawności pojawiły się na początku lat 70. ubiegłego wieku, jednak polityka społeczna wobec niepełnosprawności zaczęła się dynamicznie rozwijać dopiero w latach 90. Wtedy też pojawiła się pierwsza ogólna strategia w sprawie działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Zauważono w niej główne problemy, jakimi wtedy były wykluczenie społeczne, wysokie bezrobocie, utrudnienia architektoniczne i infrastrukturalne, brak mieszkań przystosowanych do potrzeb osób z dysfunkcjami organizmu, a także niedostosowanie systemu pomocy społecznej.

Od ponad 20 lat działania Unii są ukierunkowane na zniesienie wszechstronnych barier uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Prace legislacyjne są wspierane poprzez wiele programów i kampanii, na które Wspólnota przeznacza ogromne środki finansowe uruchamiane w ramach funduszy strukturalnych. Można tu wymienić Equal – promujące równouprawnienie, PROGRESS – wspierające niepełnosprawnych na rynku pracy, a także wiele inicjatyw społecznych nawołujących do przeciwstawiania się i ujawniania wszelkich form dyskryminacji w stosunku do osób z niepełnosprawnością. Jednocześnie cały czas trwają prace mające doprowadzić do zniesienia różnic kulturowych, światopoglądowych, gospodarczych, narodowościowych pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi, które to mogłyby utrudniać realizację postanowień unijnych. Polityka włączenia społecznego jest również promowana w prowadzonej przez Unię polityce międzynarodowej.

Szeroki zakres prowadzonych działań, jak również ujęcie tematyki niepełnosprawności w ogólnej strategii Europa 2020 wskazują, że pozostaje ona istotnym obszarem prac instytucji unijnych, a działania w zakresie inkluzji społeczno-zawodowej będą podejmowane również w kolejnych latach.

Literatura

- Commission Regulation (EC) No 2204/2002 of 12 December 2002 on the application of Articles 87 and 88 of the EC Treaty to State aid for employment, Official Journal L 337, 13/12/2002 P. 0003-0014.
- Communication of the Commission on equality of opportunity for people with disabilities: COM (96)406 final of 30 July 1996.
- Council Directive 2000/78/EC of 27 November 2000 establishing a general framework for equal treatment in employment and occupation, Official Journal L 303, 02/12/2000 P. 0016-0022.
- Council Recommendation of 24 July 1986 on the employment of disabled people in the Community: 86/379/EEC, Official Journal L 225, 12/08/1986 P. 0043-0047.
- Dach Z. (2012), *Polityka i instrumenty Unii Europejskiej w zakresie zwiększania zatrudnienia i zwalczania bezrobocia*, „Zeszyty Naukowe”, nr 13.
- Directive 1999/5/EC of the European Parliament and of the Council of 9 March 1999 on radio equipment and telecommunications terminal equipment and the mutual recognition of their conformity, Official Journal L 091, 07/04/1999 P. 0010-0028.
- Kwarciński T. (2007), *Moralny wymiar równości szans w świetle dokumentów Unii Europejskiej* [w:] K. Kłosiński, *Unia Europejska. Integracja – Konkurencyjność – Rozwój*, KUL, Lublin.
- Mitrega D. (1999), *Europejski model zabezpieczenia społecznego – rzeczywistość czy wyzwanie dla przyszłości* [w:] S. Swadźba (red.), *Europejska integracja gospodarcza: w kierunku jednolitego systemu gospodarczego*, AE, Katowice.
- Mokrzycka A. (2012), *Europejskie podejście do praw osób niepełnosprawnych w świetle regulacji. Znaczenie Disability Action Plan oraz European Disability Strategy 2010-2020* [w:] S. Golinowska (red.), *Zdrowie, sprawność i aktywność starzejącej się populacji*, „Polityka Społeczna”, nr 2, IPISS, Warszawa.
- Szarfenberg R. (2014), *Polityka społeczna Unii Europejskiej – przewodnik*, Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu, Warszawa.
- Szluz B. (2007), *Osoby niepełnosprawne w Unii Europejskiej – sytuacja i perspektywy* [w:] H. Stawniak (red.), *Poszukiwania naukowe*, Seminare, Kraków-Ląd-Łódź.
- Zarębski M. (2010), *Rola Europejskiego Funduszu Społecznego w rozwoju zasobów ludzkich*, Acta Universitatis Nicolai Copernici Ekonomia, nr 41.
- [www 1] <http://www.pfon.org/dokumenty-i-publicacje/publikacje-pfon/53-euroniepelno-sprawni/85-regulacje-unii-europejskiej-pelny-tekst> (dostęp: 27.12.2016).
- [www 2] <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/8303> (dostęp: 30.12.2016).
- [www 3] <http://polscyniepelnosprawni.agh.edu.pl/wp-content/uploads/Arczewska-eksper-tyza.pdf> (dostęp: 2.01.2017).
- [www 4] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:-PL:PDF> (dostęp: 4.01.2017).

[www 5] http://www.accessibletourism.org/resources/eu-directive-2001_85---buses-and-coaches.pdf (dostęp: 6.01.2017).

[www 6] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX%3A52010DC0636> (dostęp: 7.01.2017).

[www 7] http://europa.eu/european-union/about-eu/money/revenue-income_pl (dostęp: 9.01.2017).

[www 8] http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/funding/social-fund/ (dostęp: 10.01.2017).

[www 9] <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=443&langId=en> (dostęp: 11.01.2017).

SOCIAL POLICY IN THE EUROPEAN UNION INVOLVING PROFESSIONAL INCLUSION OF THE DISABLED

Summary: The issues concerning social inclusion of the disabled as one of the disadvantaged groups have been taken by EU institutions since the beginning of the 1970 s. According to the subsidiarity principle the mobilization activities are run also in all member states of the European Community. An important element of the strategy taken for the benefit of the disabled are initiatives involving their reintegration on the labour market which in a direct way help them gain economic independence and consequently eliminate poverty. The legislative processes, financial tools as well as activities involving cohesion policy, international policy, boosting economic competitiveness and pursue to strengthen the position of the EU market are the chief planes of support for the social and professional inclusion of the disabled.

Keywords: European Union, social policy, the disabled.